

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجه دکترا عمومی

عنوان:

بررسی شیوع سرواپیدمیولوژی آنتی بادی ضد HAV در

شهر اردبیل در سال ۹۷

استاد راهنما:

دکتر شهرام حبیب زاده

استاد مشاور:

دکتر فرهاد پورفرضی

نگارش: سعید بیدار

تاریخ دفاع: اسفند ۹۸

کد پایان نامه : ۰۸۱۶

صلى الله عليه وسلم

تقدیر و تشکر

از جناب آقای دکتر شهرام حبیب زاده و جناب آقای دکتر فرهاد پورفرضی به خاطر راهنمایی های مفید و همراهی صمیمانه شان کمال تشکر و قدردانی را دارم و برای ایشان آرزوی پیروزی و سلامتی دارم.

همچنین زیباترین تشکرها را دارم از خانواده ام که در همه مراحل زندگی همراهم بودند و لحظه ای مرا تنها نگذاشتند، همان ها که با همه خوب و بد زندگی ام ساختند و زیباترین احساساتشان را از من دریغ نکردند.

بررسی شیوع سرواپیدمیولوژی آنتی بادی ضد HAV در شهر اردبیل در سال ۹۷

چکیده

سابقه و هدف: اخیراً، اپیدمیولوژی عفونت ویروس هپاتیت A (HAV) به دلیل تغییرات شیوه زندگی افراد جامعه در حال تغییر است. با توجه به یافته های ما، هیچ گونه اطلاعات منتشر شده ای در مورد سرواپیدمیولوژی این عفونت در شمال غرب ایران در اردبیل، در دست نیست، ما را بر آن داشت که مطالعه ای برای راه تصمیم و راه اندازی یک برنامه واکسیناسیون بر علیه این ویروس انجام شود. این مطالعه با هدف بررسی شیوع آنتی بادی HAV و آنتی بادی ایمونوگلوبولین G (IgG) در شمال غربی ایران در اردبیل انجام شد.

مواد و روش ها: در این مطالعه مقطعی، ۷۰۰ نمونه سرم از افراد مراجعه کننده به مرکز تحقیقات گوارش و کبد اردبیل از هر دو مناطق شهری و روستایی طی سال ۱۳۹۷، برای آزمایش آنتی بادی HAV (IgG) با استفاده از روش ایمنی تحریک کننده مرتبط با آنزیم (ELISA) مراجعه کرده بودند مورد آزمایش قرار گرفتند. برای آنالیز داده ها بدست آمده در این مطالعه از روش های آمار توصیفی، آزمون مجذور کای پیرسون، آزمون تی مستقل و من ویتنی U در نسخه SPSS 24 مورد استفاده قرار گرفتند.

یافته ها: در این مطالعه (۵۰/۰۸٪) ۳۳۳ نفر این افراد مورد مطالعه را مردان و (۴۹/۹۲٪) ۳۳۲ را زنان تشکیل می دادند. همچنین میانگین سنی این افراد برابر با $34/40 \pm 19/74$ بود. همچنین (۶۰/۳۰٪) ۴۰۱ از نظر ویروس HA وضعیت مثبت (۳۸/۹۵٪) ۲۵۹ منفی و (۰/۷۵٪) ۵ وضعیت بینا بین داشتند.

نتیجه گیری: نتایج مطالعه ما نشان داد که شیوع ویروس هپاتیت A در بیماران مراجعه کننده به مرکز تحقیقات گوارش و کبد اردبیل بیشتر است، توصیه می شود که افراد جمعیت استان که شیوع هپاتیت A دارند، علیه HAV واکسینه شوند.

واژگان کلیدی: اردبیل، سرواپیدمیولوژی، هپاتیت A

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
۱-۱ تعریف واژه های کلیدی ۴	
۳-۱ نحوه شکل گیری اهداف ۴	۴
۱-۳-۱ هدف کلی ۴	۴
۲-۳-۱ اهداف اصلی ۴	۴
۴-۱ فرضیات ۵	۵
۱-۲ مبانی نظری ۷	۷
۱-۱-۲ هیپاتیت A ۷	۷
۲-۱-۲ علل ایجاد بیماری هیپاتیت A ۸	۸
۳-۱-۲ راههای انتقال هیپاتیت A ۸	۸
۴-۱-۲ تفاوت هیپاتیت A، هیپاتیت B و هیپاتیت C چیست؟ ۹	۹
۵-۱-۲ اهمیت هیپاتیت A ۱۰	۱۰
۶-۱-۲ علائم و نشانه های بیماری التهاب کبد ۱۰	۱۰
۷-۱-۲ واکسن هیپاتیت A ۱۱	۱۱
۸-۱-۲ درمان جراحی هیپاتیت A ۱۱	۱۱
۹-۱-۲ افراد در معرض خطر ابتلا به هیپاتیت A ۱۱	۱۱
۱۰-۱-۲ جلوگیری از ابتلا به هیپاتیت A ۱۲	۱۲
۱۱-۱-۲ تشخیص هیپاتیت A ۱۳	۱۳
۱۲-۱-۲ درمان هیپاتیت A ۱۳	۱۳
۲-۲ بررسی متون: ۱۴	۱۴
۱-۲-۲ مطالعات ایرانی ۱۴	۱۴
۲-۲-۲ مطالعات جهان ۱۵	۱۵
فصل سوم ۱۶	۱۶
شیوه اجرای تحقیق ۱۶	۱۶

۱۶	۳-۱ نوع پژوهش
۱۷	۳-۲ جمعیت مورد مطالعه
۱۷	۳-۳ نمونه برداری و روش نمونه گیری
۱۷	۳-۳-۱ روش تشخیص هپاتیت A به روش تست الایزا
۱۷	۳-۳-۱-۱ تست الایزا
۱۸	۳-۳-۲ محتویات کیت مورد استفاده
۱۹	۳-۳-۳ مراحل انجام آزمایش
۲۱	۳-۳-۴ تفسیر نتایج
۲۱	۳-۴ ملاحظات اخلاقی
۲۲	۳-۵ روش های تجزیه تحلیل داده ها
۲۳	فصل چهارم
۲۳	نتایج
۲۴	۴-۱ نتایج
۲۴	۴-۱-۱ آمار توصیفی
۲۵	۴-۱-۲ مقایسه میانگین سنی در دو گروه مثبت و منفی
۲۵	۴-۱-۳ وضعیت شیوع HA به تفکیک زیر ۱۲ سال و بالای ۱۲ سال
۲۶	۴-۱-۴ وضعیت شیوع HA به تفکیک گروه های سنی ۱۰ ساله
۲۷	۴-۱-۵ وضعیت سروپوزیتیو HA به تفکیک گروه های سنی ۱۰ ساله و جنسیت
۲۸	۴-۱-۶ وضعیت سروپوزیتیو HA بر اساس وضعیت مصرف سیگار
۲۹	۴-۱-۷ وضعیت شیوع HA بر اساس وضعیت مصرف الکل
۲۹	۴-۱-۸ رابطه مصرف الکل با شیوع در افراد بالای ۱۵ سال
۳۰	۴-۱-۹ وضعیت سروپوزیتیو HA بر اساس تحصیلات مادر
۳۱	۴-۱-۱۰ وضعیت شیوع HA بر اساس تحصیلات پدر
۳۲	۴-۱-۱۱ وضعیت سروپوزیتیو HA بر اساس تحصیلات
۳۳	۴-۱-۱۲ مقایسه میانگین تعداد سال های تحصیلی برای افراد بالای ۷ سال در بین دو گروه ویروسی و غیر ویروسی
۳۵	۴-۱-۱۳ وضعیت شیوع HA بر اساس منبع آب مصرفی

۳۵..... ۱۵-۱-۴ وضعیت شیوع HA بر اساس نوع سرویس بهداشتی

۳۶..... ۱۶-۱-۴ وضعیت سروپوزیتیو HA بر اساس تعداد مسواک در روز

۳۶..... ۱۷-۱-۴ مقایسه اختلاف میانگین BMI در دو گروه مثبت و منفی

۳۷..... ۱۸-۱-۴ وضعیت شیوع HA بر اساس گروه BMI

۴۰ ..... فصل پنجم

۴۰ ..... بحث و نتیجه گیری

۴۱ ..... ۱-۵ بحث

۴۶ ..... ۲-۵ محدودیتها

۴۷ ..... ۳-۵ پیشنهادات

۴۸ ..... ۴-۵ منابع

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۲۵	جدول ۴-۱ وضعیت سروپوزیتو HA بر اساس جنسیت افراد
۲۵	جدول ۴-۲ وضعیت سروپوزیتو HA به تفکیک زیر ۱۲ سال و بالای ۱۲ ساله
۲۶	جدول ۴-۳ وضعیت سروپوزیتو HA به تفکیک گروه های سنی ۱۰ ساله
۲۷	جدول ۴-۴ وضعیت سروپوزیتو HA به تفکیک گروه های سنی ۱۰ ساله و جنسیت
۲۸	جدول ۴-۵ وضعیت سروپوزیتو HA بر اساس وضعیت مصرف سیگار
۲۸	جدول ۴-۶ وضعیت سروپوزیتو HA بر اساس وضعیت مصرف سیگار در افراد بالای ۱۵ سال
۲۹	جدول ۴-۷ وضعیت سروپوزیتو HA بر اساس وضعیت مصرف الکل
۲۹	جدول ۴-۸ رابطه مصرف الکل با سروپوزیتو در افراد بالای ۱۵ سال
۳۰	جدول ۴-۹ وضعیت سروپوزیتو HA بر اساس تحصیلات مادر
۳۱	جدول ۴-۱۰ وضعیت سروپوزیتو HA بر اساس تحصیلات پدر
۳۲	جدول ۴-۱۱ وضعیت سروپوزیتو HA بر اساس تحصیلات
۳۳	جدول ۴-۱۲ وضعیت سروپوزیتو HA بر اساس تحصیلات در افراد بالای ۲۰ سال
۳۳	جدول ۴-۱۳ مقایسه میانگین تعداد سال های تحصیلی برای افراد بالای ۷ سال
۳۴	جدول ۴-۱۴ مقایسه میانگین تعداد سال های تحصیلی برای افراد بالای ۲۰ سال
۳۵	جدول ۴-۱۵ وضعیت سروپوزیتو HA بر اساس منبع آب مصرفی
۳۵	جدول ۴-۱۶ وضعیت سروپوزیتو HA بر اساس نوع WC
۳۶	جدول ۴-۱۷ وضعیت سروپوزیتو HA بر اساس تعدا مسواک در روز
۳۷	جدول ۴-۱۸ وضعیت سروپوزیتو HA بر اساس گروه BMI
۳۸	جدول ۴-۱۹ وضعیت سروپوزیتو HA بر اساس گروه BMI در افراد بالای ۱۲ سال

فهرست تصاویر

صفحه

عنوان

تصویر ۲-۱ شکل ویروس و محل هدف آن در بدن ۷

تصویر ۲-۲ شکل ویروس ۹

فهرست علائم اختصاری:

BMI: Body Mass Index

ELISA: Enzyme-Linked Immunosorbent Assay

HAV: Hepatitis A virus

.HAsAg: Hepatitis A Virus Surface Antigen

IgG: Immunoglobulin G

SPSS: Statistical Package for the Social Sciences

μl: Microliter

WC: Water closet